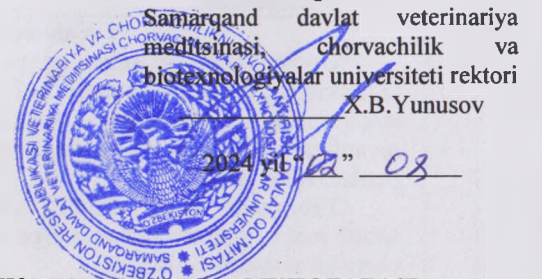

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

"TASDIQLAYMAN"

**DORIVOR O'SIMLIK RESURSLARI VA MUHOFAZASI
FANINING O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi: 800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi: 810000 – Qishloq xo'jaligi
Mutaxassislik: 70811101 – Dorivor o'simliklar yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi

Samarqand - 2024

Fan/modul kodi DO'RM1304		O'quv yili 2025-2026	Semestr 3	ECTS – Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
	Dorivor o'simlik resurslari va muxofazasi	60	60	120	
2.	<p style="text-align: center;">I. Fanning mazmuni</p> <p>“Dorivor o'simlik resurslari va muhofazasi” fani mutaxassislarga O'zbekiston florasiga mansub tabiiy dorivor o'simliklar turlari, ularni tarqalish areali, bioekologiyasi, tabiiy populatsiyasi va resurslari, ularning muhofazasi xamda ulardan oqilona foydalanish xaqida atroflicha ma'lumot beriladi va o'rgatadi.</p> <p>O'zbekiston florasida o'zining xilma-xil nabotot olami bilan alohida ajralib turadi. Shularni inobatga olgan holda ularning zaxiralari va muhofaza choralari alohida belgilanadi.</p> <p>O'zbekiston florasida tabiiy holda kiyik o'ti, tog' rayhon, radiola, sumbul, do'lana, bodom, pista, jiyda, zirk, na'matak, chakanda, shilvi, efedra, dalachoy, bo'znoch, bo'yimodaron, yalpiz va boshqalar kabi bebaho dorivor o'simliklar zaxiralari boydir. Ammo, tabiiy zaxiralarni o'rganish, asrash va ulardan oqilona foydalanish strategiyasini ishlab chiqish mutaxassislik bilimlariga ega bo'lishni taqozo etadi. Shu bois, mazkur fanning magistr'larga o'tilishi mutaxassislarda nazariy va amaliy asoslarini o'rganish usullari hamda ulardan oqilona foydalanish kabi masalalarni o'tgatishda asos bo'lib xizmat qiladi.</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – magistr mutaxassislarda dorivor o'simlik introduktsiyasi va akklimatizatsiyasining nazariy va amaliy asoslari, introduksiya tushunchalari, mohiyatlarini va bioekologik qonuniyatlarni o'rgatish hamda ularni amalda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilish.</p> <p>Fanning vazifasi- ilmiy terminlar, tushunchalar va nazariyalarni bilish va tushunish;</p> <ul style="list-style-type: none"> -introduksiya usullarini o'rganish; -mahalliy florani va bio-xilmaxillik introdusent dorivor o'simliklar hisobiga boyitish va introdusentlarni sharhlash; -introdusent dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va sanoat plantatsiyalarini yaratish usullarini bilishdan iborat. <p style="text-align: center;">II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p style="text-align: center;">II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. Dorivor o'simliklarning inson faoliyatidagi ahamiyati</p> <p>Kirish. Fan xaqida umumiy tushuncha. Fanning maqsad va vazifalari. O'zbekiston florasida o'simlik dunyosi O'zbekiston dorivor o'simliklari ularning bioxilma-xillikda tutgan o'rni. Asosiy geobotanik va resursshunoslik atamaları. O'zbekiston tabiiy resurslari va ulardan foydalanish tartiblari.</p>				

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Biotexnologiya, chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyasi" fakulteti b.f.f.d (PhD) "Biotexnologiya, chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyasi" fakulteti b.f.f.d (PhD) M.X.Bermatoba, q.x.f.f.d.(PhD) M.Q.Eshmurodovlar tomonidan tomonidan 70811101 Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik uchun "Dorivor o'simlikla resurslari va muxofazasi" fanidan tayyorlangan o'quv dasturiga

TAQRIZ

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 26 noyabrdagi PQ-4901-son "Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash, ularning urug'chiligini yo'lga qo'yishni rivojlantirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar ko'lamini kengaytirishga oid chora tadbirlar to'g'risida"gi va 2022 yil 20 maydagi PQ-251-son "Dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlash hamda davolashda ulardan keng foydalanishni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorlari qabul qilindi.

Bu qarorlarda dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlashni yanada rivojlantirish, sohaning eksport salohiyatini oshirish, shuningdek, ushbu sohada ta'lim, fan va ishlab chiqarish jarayonlarini birlashtirish va dorivor o'simliklarni yetishtirish bo'yicha hududlarni ixtisoslashtirish ishlari belgilab berilgan.

Ushbu fan dasturi oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlari bo'yicha 70812101-Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik magistrning tayyorgarlik darajasi va zaruriy bilimlar mazmuniga ko'ra "Dorivor o'simlikla resurslari va muxofazasi" faniga qo'yiladigan talablarga muvofiq ishlab chiqilgan.

Tuzilgan fan dasturi unga qo'yiladigan talablardan kelib chiqqan holda O'quv fanining dolzarbligi, maqsadi va vazifasi; asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari), amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar; mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar; asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari bo'limlardan iborat bo'lib, bu bo'limlar mazmuni atroflicha yoritib berilgan.

Taqriz "Dorivor o'simlikla resurslari va muxofazasi" fanidan qilinayotgan namunaviy dastur Oliy ta'limning DTS va malaka talablarig mos keladi va u yuqorida ko'rsatilgan yo'nalishlar bo'yicha yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash imkoniyatini beradi deb hisoblayman.

Samarqand agronomiya universiteti
tadqiqotlar instituti dotsenti

dots. Y.Tashpulatov

2-mavzu. Dorivor o'simliklarni resursshunosligi. Asosiy geobotanik va resursshunoslik atamaları.

Olimlar tomonidan ishlab chiqilgan nazariyalar: Gudning o'simliklarning chidamliligi yoki tolerantlik nazariyasi, G.N.Shlikov, V.P.Maleev tomonidan o'zaro o'xshash agro-iqlim zonalar nazariyalari, va boshqalar. Introduksiya uslublariga: florigenetik tahlil uslubi, F.N.Rusanov yaratgan (1950) filogenetik va turkumga oid kompleks uslubi, shuningdek geobotanik edifikatorlar uslubi va boshqalar.

3-mavzu.O'zbekiston florasida bioxilma-xilligi

Bioxilma-xillikni asrash. Uning muammolari haqida monotoringla olib borish. Dorivor o'simliklar zahiralarini GAT xaritalarini tuzish. Horijiy mamlakatlardan keltirilgan dorivor o'simliklar va ularning mahsulotlari ro'yxati. O'zbekiston florasidan ilmiy tibbiyotga joriy qilingan yangi dorivor o'simliklar.

4-mavzu. O'simliklar jamoasi, ularning geografik tarqalishi va tarixiy rayonlar

Yer sharining (Quruqlikning) floristik bo'linishi.O'zbekistonning tabiiy tarixiy rayonlarga bo'linishi.Floraning sistemati va ekologik tarkibi va tahlili. O'simlik qoplaminig zonalarga bo'linish prinsipi. O'zbekiston florasidan ilmiy tibbiyotga joriy qilingan yangi dorivor o'simliklar.

5-mavzu. Yangi istiqbolli dorivor o'simliklarni izlab topish usullari.

Dorivor o'simliklarni resursshunosligi. O'zbekiston dorivor o'simliklarining xom ashyo bazasi. O'zbekiston yovvoyi holda o'sadigan va etishtiriladigan dorivor o'simliklar. Yangi istiqbolli dorivor o'simliklarni izlab topish usullari. Horijiy mamlakatlardan keltirilgan dorivor o'simliklar va ularning mahsulotlari ro'yxati. O'zbekiston florasidan ilmiy tibbiyotga joriy qilingan yangi dorivor o'simliklar.

6-mavzu. Dorivor o'simliklarni zahirasini izlab topish, xaritaga belgilash, hosildorligi va tiklash davrini aniqlash

Dorivor o'simliklarni o'sadigan joylarini izlab topish. Dorivor o'simliklarni o'sadigan joylarni xaritaga belgilash. Dorivor o'simlik zahirasini aniqlash usullari: a) hisoblash maydonchalari usuli; b) namunaviy nusxalar usuli; v) proyektiv qoplanganlik usuli.

Dorivor o'simliklarni hosildorligi va tiklanish davrini aniqlash. Dorivor o'simlik mahsulotlarini yillik miqdorini rejalashtirish

7-mavzu. Dorivor o'simliklarni muhofaza qilish va ularni resurslaridan oqilona foydalanish.

O'simliklarni hayotiy shakli va bioekologik xususiyatlari bo'yicha guruhlanishi. Introduksiya sharoitida o'simliklarni o'sish va rivojlanish xususiyatlari. O'sishga ijobiy va salbiy ta'sir etuvchi omillar. Horijiy mamlakatlardan keltirilgan dorivor o'simliklar va ularning mahsulotlari ro'yxati. O'zbekiston florasidan ilmiy tibbiyotga joriy qilingan yangi dorivor o'simliklar.

8-mavzu. O'zbekistonning tabiiy qo'riqxonalari

Introduksiya sharoitining tabiiy (zooxariya, gidroxoriya, animoxoriya, entomoxoriya) omillari. Introduksiyaning sun'iy (antropogen) (yerni tanlash, tayyorlash, o'simlikni o'stirish uchun tanlash, ekish, o'stirish texnologiyasi va h.) omillari. Disseminatsiya jarayoni. Urug'lar disseminatsiyasi. Vegetativ va generativ ko'paytirish. Moslashishni bashorat qilish kriteriyalari (fotoperiodizm).

9-mavzu. Dorivor o'simliklardan oqilona foydalanishning nazariy va amaliy asoslari.

O'sishga ijobiy va salbiy ta'sir etuvchi omillar. Introduksiya sharoitining tabiiy (zooxariya, gidroxoriya, animoxoriya, entomoxoriya) omillari. Introduksiyaning sun'iy (antropogen) (yerni tanlash, tayyorlash, o'simlikni o'stirish uchun tanlash, ekish, o'stirish texnologiyasi va h.) omillari. Disseminatsiya jarayoni. Urug'lar disseminatsiyasi. Vegetativ va generativ ko'paytirish. Moslashishni bashorat qilish kriteriyalari (fotoperiodizm).

10-mavzu. Tabiatda yo'qolib va kamayib ketayotgan noyob dorivor o'simliklar, ularni madaniylashtirish istiqbollari

O'simliklarning kimyoviy tarkibini o'zgaruvchanligi va ularning omillari. Dorivor o'simliklarni birlamchi introduksiyasi (madaniylashtirish) va samarali madaniylashtirishda ekologik faktorlarni ahamiyati.

11-mavzu. Tabiatda yo'qolib va kamayib ketayotgan noyob dorivor o'simliklarni madaniylashtirish istiqbollari

O'zbekiston dorivor o'simliklarini madaniylashtirish. Botanika bog'ida introduksiya qilingan dorivor o'simliklar. O'rta Osiyo tabiiy florasida o'simliklarni O'zR FA Botanika bog'ida, introduksiya qilish nuqtayi nazaridan o'rganishdagi ayrim uslubiy masalalar

12- O'zbekistonning istiqbolli mavzu. Farmasevtika sanoati uchun tayyorlanadigan dorivor o'simliklar

Dorixonalar tizimida va farmatsiya sanoati uchun tayyorlanadigan o'simliklar. O'zbekistonda tabiiy holda o'sadigan dorivor o'simliklardan tibbiyotda foydalanish uchun tavsiyalar. O'zbekistonda yig'ib olinishi mumkin bo'lgan dorivor o'simliklar. Ekish uchun tavsiya etiladigan dorivor o'simliklar ro'yxati. Chet ellardan olinadigan ayrim dorivor o'simliklar ro'yxati.

13-mavzu. O'zbekistonning istiqbolli dorivor o'simliklari

Hozirgi kunda an'anaviy tibbiyot (xalq tabobati) va rasmiy tibbiyotda ishlatiladigan dorivor o'simliklar. Xalq tabobatining bu soxada tutgan o'rni. Ilmiy (rasmiy) tibbiyotni yangi, samarali dorivor preparatlar bilan boyitish.

14. O'zbekistonning istiqbolli dorivor o'simliklari o'simliklarini madaniylashtirish.

Hozirgi zamon xalq tabobati va ilmiy tibbiyotida qo'llaniladigan shifobaxsh o'simliklar. Yangi istiqbolli dorivor o'simliklarni izlab topish usullari. dorivor o'simliklari o'simliklarini madaniylashtirish usullari

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Biotexnologiya, chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyasi" fakulteti b.f.f.d (PhD) "Biotexnologiya, chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyasi" fakulteti b.f.f.d (PhD) M.X.Bermatova, q.x.f.f.d.(PhD) M.Q.Eshmurodovlar tomonidan tomonidan 70811101 Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik uchun "Dorivor o'simlikla resurslari va muxofazasi" fanidan tayyorlangan o'quv dasturiga

TAQRIZ

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 26 noyabrda PQ-4901-son "Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash, ularning urug'chiligini yo'lga qo'yishni rivojlantirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar ko'lamini kengaytirishga oid chora tadbirlar to'g'risida"gi va 2022 yil 20 maydagi PQ-251-son "Dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlash hamda davolashda ularidan keng foydalanishni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorlari qabul qilindi.

Bu qarorlarda dorivor o'simliklarni madaniy holda yetishtirish va qayta ishlashni yanada rivojlantirish, sohaning eksport salohiyatini oshirish, shuningdek, ushbu sohada ta'lim, fan va ishlab chiqarish jarayonlarini birlashtirish va dorivor o'simliklarni yetishtirish bo'yicha hududlarni ixtisoslashtirish ishlari belgilab berilgan.

Ushbu fan dasturi oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlari bo'yicha 70812101-Dorivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi mutaxassislik magistrining tayyorgarlik darajasi va zaruriy bilimlar mazmuniga ko'ra "Dorivor o'simlikla resurslari va muxofazasi" faniga qo'yiladigan talablarga muvofiq ishlab chiqilgan.

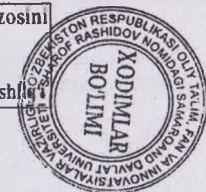
Tuzilgan fan dasturi unga qo'yiladigan talablardan kelib chiqqan holda O'quv fanining dolzarbligi, maqsadi va vazifasi; asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari), amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar; mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar; asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari bo'limlardan iborat bo'lib, bu bo'limlar mazmuni atroflicha yoritib berilgan.

Taqriz "Dorivor o'simlikla resurslari va muxofazasi" fanidan qilinayotgan namunaviy dastur Oliy ta'limning DTS va malaka talablariga mos keladi va u yuqorida ko'rsatilgan yo'nalishlar bo'yicha yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash imkoniyatini beradi deb hisoblayman.

**Sharof Rashidov nomidagi
Samarqand davlat universiteti
Botanika kafedrasining mudiri dotsent:**

b.f.f.d X.H.Jalov

_____
ning imzosi
tasdiqlayman
Sharof Rashidov nomidagi
SamDU xodimlar bo'limi boshlig'i

9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>1. X.H.Jalov – Sharof Rashidov nomidagi SamDU Botanika kafedrası mudiri, dotsent b.f.f.d (PhD).</p> <p>2. Y.Sh.Tashpulatov – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti dotsenti, b.f.f.d PhD</p>
----	---

	<p>15. Vitaminli dorivor o'simliklar turlari va ularning resurslari va ularni resurslaridan oqilona foydalanish.</p> <p>O'zbekistonning Vitaminli dorivor o'simliklar turlari va ularning resurslari va ularni resurslaridan oqilona foydalanish va madaniylashtirish. Yangi Vitaminli dorivor o'simliklar turlari o'simliklarni izlab topish</p> <p>III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dorivor o'simlik resurshunosligi faniga kirish. 2. O'zbekistonning tabiiy rayonlarga bo'linishi. 3. O'simlik qoplarning zonalarga bo'linish prinsipi. 4. Floristik izlanishlar amaliy asoslari 5. Geobotanik izlanishlar amaliy asoslari 6. Resurshunoslik izlanishlar amaliy asoslari. 7. Dorivor o'simliklarni kartografiyasi haqida umumiy tushincha (xaritaga belgilash usullari). 8. Dorivor o'simlik zahirasini aniqlash usullari (hisoblash maydonchalari usuli) 9. Dorivor o'simlik maxsulotlarini yillik miqdorini rejalashtirish va xisoblash 10. Dorivor o'simliklarni muhofaza qilish omillari. 11. Dorivor o'simliklarni resurslaridan oqilona foydalanish. 12. O'zbekiston milliy bog'larini shakllantirish <p>IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar</p> <p>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tog' rayhon zaxiralari va aniqlash usullari 2. Kiyik o'ti zaxiralari 3. Dorivor bo'yimodaron va uning tarqalishi 4. Do'lana turlari va uning areali 5. Chotqol tizma tog'lari dorivor o'simliklari resurslari va muhofaza choralari 6. Xisor tog'lari dorivor o'simliklari resurslari va muhofaza choralari 7. Qizil qum cho'llari dorivor o'simliklari resurslari va muhofaza choralari 8. Zomin tog'lari dorivor o'simliklari resurslari va muhofaza choralari 9. Milliy bog'lar va ularning amaliy ahamiyati. 10. O'zbekiston ziravor o'simliklari va muhofaza choralari 11. Nurota tog' tizmasi dorivor o'simliklari 12. Efir moyli dorivor o'simlik turlari va muhofazasi 13. Vitaminli dorivor o'simliklar turlari va ularning resurslari 14. Na'matak turlari va uning zaxiralari
--	--

	15. Chakanda areali va zaxiralari. 16. Zirk areali va zaxirasi
3.	<p>V.Ta'lim natijalari /Kasbiy kompetensiyalari Talabalar bilishi kerak: Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> -dorivor o'simliklarning introduksiyasi, iqlimlashtirish, xonakilashtirish (domestikatsiya) va madaniylashtirish mohiyati; -introducentlarni tarqalish areali va bioekologik xususiyatlari; -introducentlarning biokimyoviy tarkibi; -introducentlarning tashqi omillarga bo'lgan munosabati; -kamyob va yo'qolib borayotgan dorivor o'simlik turlari; -dorivor o'simliklar urug'chiligida nazorat karantin ishlari; -chet el florasiga mansub istiqbolli dorivor o'simliklar turlari; -introducentlarning raqobatbardoshligi haqida umumiy tasavvuriga ega bo'lishi kerak; (bilim) -introduksiyaning nazariy va amaliy asoslarini; -introduksiyasi, iqlimlashtirish, xonakilashtirish(domestikatsiya) va madaniylashtirish mohiyati yuzasidan bilishi va ulardan foydalana olishi kerak; (ko'nikma) -floristik vohalar va chet el florasiga mansub istiqbolli dorivor o'simliklar turlari; -introduksiya usullarini; -introducentlarni raqobotbardoshligi va ularni baholay olishni; -kolleksiya yaratish va ularni parvarishlash texnologiyasi (yerni tayyorlash, ekish usuli, ekish muddati, sug'orishlar, oziqlantirish, ishlov berish, begona o'tlarga qarshi kurashish)ishlab chiqish; -himoyalangan yerlarda dorivor o'simliklarni saqlash va introducentlarni ko'paytirish usullari yuzasidan ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak. (malaka)
4.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyixalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar;
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni muvaffaqiyatli topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <p>1. Холматов Х.Х., Қосимов А.И. Доривор ўсимликлар. Тошкент</p>

	<p>– 1994 -368 б.</p> <p>2. А.Эргашев, Ў.Ахмедов, А.Абзалов, М.Юлчиева, А.Маматкаримов. Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси фанидан амалий машғулотлар “Ўқув қўлланма” Тошкент-2009. 132 бет.</p> <p>3. Э.Т. Ахмедов, Э.Т. Бердиев. Доривор ўсимликларни етиштириш технологияси (Ўқув қўлланма). - Тошкент, ЎЗР ФА Минитипографияси, 2017, 252 бет</p> <p>4. Ўзбекистон Республикасининг Қизил китоби 1 том. Тошкент-2019, 356 бет.</p> <p>Қо'шимча адабиётлар</p> <p>1. Mirziyoyev Sh.M. Birlashgan millatlar tashkiloti bosh assambleyasi 75-sessiyasida so'zlagan nutqini o'rganish va keng jamoatchilik o'rtasida targ'ib qilish. O'quv qullanma. Toshkent, "Ma'naviyat" NMIU, 2021 yil. – 280 bet.</p> <p>2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.</p> <p>3. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.</p> <p>4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.</p> <p>5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.</p> <p>6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.</p> <p>7. O'zbekiston Respublikasi Qizil kitobi Toshkent, "Fan" 2003</p> <p>8. Introduksiya va akklimatizatsiya jurnallari. 1990-96 yillar.</p> <p>Axborot manbaalari</p> <p>1. www.gov.uz-O'zbekiston Respublikasi xukumat portali</p> <p>2. www.lex.uz- O'zbekistoon Respublikasi Qonun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.</p> <p>3. http://WWW.kurdyumov.ru/plodorodie/folkner/folk03.php</p> <p>4. http://eslovar.ru/66259/</p> <p>5. http://WWW.doco.ru/?pq74180</p>
7.	<p>Fan dasturi Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Kengashining 2024-yil "2 -avgustdagi "1"-sonli bayoni bilan maqullangan.</p>
8.	<p>Fan/modul uchun ma'sul:</p> <p>M.X.Begmatova – SamDVMChBU, "Biologiya, ekologiya va dorivor o'simliklar" kafedrası mudiri, v.b dotsent b.f.f.d. (PhD).</p> <p>M.Q.Eshmurodova - SamDVMChBU, "Biologiya, ekologiya va dorivor o'simliklar" kafedrası katta o'qituvchisi, q.x.f.f.d (PhD).</p>